

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ (на прикладі Львівської області)

Управління видавничо-поліграфічною діяльністю (ВПД) регіону являє собою складну систему методів та інструментів, застосовуваних регіональними органами управління у процесах прямого та непрямого впливу (регулювання, координації, стимулювання) на ринкові та соціальні особливості функціонування ВПД у регіоні, що стимулюють розвиток та підвищення їх загальної ефективності на регіональному рівні та сприяють забезпеченню потреб споживачів у видавничо-поліграфічній продукції.

Система управління ВПД у регіоні має формуватися та впроваджуватись у життя органами регіонального управління видавничо-поліграфічною діяльністю в регіоні. Так, наприклад, у Львівській області розроблено Регіональну програму сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Львівській області на 2014-2018 рр., яка пріоритетним напрямом діяльності передбачає розвиток видавничої справи та поліграфічної діяльності, а загальну координацію та контроль за виконанням Програми здійснюють Львівська обласна державна адміністрація та Львівська обласна рада.

Громадський супровід виконання Програми здійснює Громадська рада при Львівській обласній державній адміністрації. Крім того, у Стратегії конкурентоспроможності Львова до 2020 р., передбачається створення умов для формування Кластеру видавничої діяльності та поліграфії, який керується наявною регіональною політикою призначений забезпечити розвиток та здійснювати координацію ВПД у регіоні.

Водночас управління розвитком ВПД має формуватися на основі закономірностей та принципів управління конкретним регіоном, властивих йому функцій, спеціальних структур, наявних ресурсів, традицій, наявних методів та технологій управління.

На нашу думку, така система управління ВПД регіону має включати три основні блоки процесів впливу, інструменти дії яких наведемо на прикладі Львівської області:

– ринкове регулювання та стимулювання підтримки суб'єктів ВПД регіону. Реалізація даного напряму потребує застосування специфічних ринкових інструментів: податкових пільг (згідно з прийнятими змінами до Податкового кодексу від оподаткування податком на додану вартість

звільняються операції з постачання періодичних видань друкованих засобів масової інформації та книжок, учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників, словників українсько-іноземної або іноземно-української мови вітчизняного виробництва, доставки таких періодичних видань друкованих засобів масової інформації на митній території України) [1]; активізацію міжнародного співробітництва (сприяння в організації міжнародних конференцій, симпозіумів, семінарів з проблем видавничо-поліграфічної діяльності; співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги з обласного бюджету; розробка заходів із популяризації та створення позитивного іміджу регіону закордоном тощо); розміщення державних та комунальних замовлень на видавничо-поліграфічну продукцію; забезпечення вільного доступу до природно-сировинних ресурсів регіону; розвиток ринкової інфраструктури (значний напрям роботи щодо активізації цього інструменту передбачено в рамках Програм сприяння розвитку підприємництва м. Львова та Львівської області, які серед основних своїх завдань виділяють розвиток інфраструктури підприємництва, підтримку ринку ділових послуг, активізацію інноваційних проектів тощо); співфінансування регіональних програм та проектів (розроблені механізми співфінансування проектів у рамках Регіональної програми сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Львівській області на 2014-2018 рр.) [2];

– координація видавничо-поліграфічної діяльності та процесів економічного розвитку її в регіоні, що має здійснюватися за допомогою таких інструментів:

а) нормативні акти в межах чинної законодавчої бази в Україні щодо активізації розвитку ВПД у регіоні (наприклад, на підставі законів України «Про інформацію» [3], «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [4], «Про державну підтримку засобів масової інформації і соціальний захист журналістів» [5], «Про доступ до публічної інформації» [6], Указів Президента України від 9 листопада 2002 року № 1217 «Про додаткові заходи щодо державної підтримки національного книговидання і книгорозповсюдження» [7], від 23 червня 1998 року № 816 «Про деякі заходи з розвитку книговидавничої справи в Україні» [8] та інших нормативно-правових документів сформована та введена в дію Регіональна програма розвитку інформаційного простору на 2014-2018 рр.) [2];

б) у межах чинного законодавчого поля формування стратегій регіонального розвитку ВПД та суміжних галузей (на основі Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р. [9] органам

регіональної влади потрібно сформувати стратегію розвитку видавничо-поліграфічної діяльності);

в) формування програм регіонального розвитку ВПД та суміжних галузей (забезпечення виконання положень регіональної програми сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Львівській області, формування та впровадження програм розвитку інфраструктури ВПД і суміжних галузей);

г) міжрегіональні та міждержавні угоди стимулювання розвитку ВПД (регіональні програми та угоди із міжнародного і транскордонного співробітництва, європейської інтеграції тощо);

д) застосування кластерного підходу для активізації розвитку ВПД (у проєкті Стратегії конкурентоспроможності Львова до 2020 р., розробленій за сприяння «Monitor Group», Львівської міської ради, Фонду «Ефективне управління» та представників львівського бізнес-середовища пропонується надати пріоритетність щодо сприяння створенню в регіоні поліграфічного кластера);

– управління державним та комунальним сектором ВПД у регіоні проводиться за допомогою таких інструментів впливу:

а) планування діяльності комунальних видавничо-поліграфічних підприємств Львівської області (у комунальній власності в області перебувають 13 підприємств: КП «Бориславська міська друкарня», КП «Золочівська районна друкарня», КП «Львівська обласна книжкова друкарня», КП «Миколаївська районна друкарня», КП «Мостиська районна друкарня», КП «Перемишлянська районна друкарня», КП «Самбірська міська друкарня», КП «Сокальська районна друкарня», КП «Старосамбірська районна друкарня», КП «Стрийська міська друкарня», КП «Кам'янка-Бузька районна друкарня», КП «Яворівська районна друкарня», Комунальне видавниче підприємство «Край», управління якими здійснюється територіальними громадами, які в особі місцевих рад призначають керівників друкарень та формують їх програми діяльності). Вплив щодо управління державними підприємствами ВПД на регіональному рівні є обмеженим через їх підпорядкування центральним органам влади (наприклад ДАК «Укрвидавполіграфія»);

б) фінансування та інвестування комунальних суб'єктів ВПД (попри наявність можливості використання, дія цього інструменту значно обмежена через брак фінансових ресурсів у місцевих бюджетах, що зумовлює посилення кризових явищ у комунальному секторі та потреба приватизації частини комунальної власності);

в) дотації та субвенції на розвиток інфраструктури підприємництва у регіоні, зокрема і видавничо-поліграфічної діяльності;

- г) організація виконання регіональних програм розвитку ВПД;
- д) звітність, контроль та аудит комунальних суб'єктів ВПД.

Важливо зазначити, що в представленій системі управління розвитком видавничо-поліграфічної діяльності в регіоні наявні лише основні укрупнені інструменти, кожен з яких можна деталізувати до докладніших різновидів організаційно-економічних та фінансових інструментів.

Бібліографія

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового Кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи» від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.

2. Регіональна програма сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Львівській області на 2014–2018 роки» від 29.04.2014 № 1057. URL: www.oblrada.lviv.ua/proekt/Rishennya/965.doc.

3. Закон України «Про Інформацію». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>.

4. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». Україна: інформація і свобода слова. Київ: Молодь, 1997. С. 92–110.

5. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» від 23 вересня 1997 р. № 540/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 50. 302 с.

6. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р., № 2939 – VI. Офіц. вісн. України. 2011. № 10. 446 с.

7. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо державної підтримки національного книговидання і книгорозповсюдження» від 09.11.2000 року, № 1217/2000. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1217/2000>.

8. Указ Президента України «Про деякі заходи з розвитку книговидавничої справи в Україні» від 21.03.2006 року, № 243/2006. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U243_06.html.

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року від 06.08.2014 р. №385. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.